

РЕШЕНИЕ

№ 12

гр. гр. Добрич, 15.02.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – ДОБРИЧ в публично заседание на двадесет и четвърти януари през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Георги М. Павлов

при участието на секретаря Нели Ил. Бъчварова
като разгледа докладваното от Георги М. Павлов Търговско дело № 20213200900147 по описа за 2021 година

Търговско дело № 147/2021 г. по описа на Окръжен съд – Добрич е образувано по искова молба вх. рег. № 2309/10.09.2021 г., с дата на пощенското клеймо 08.09.2021 г., подадена от И. С. И. ЕГН ***** с наст. и пост. адрес гр. Добрич, ЖК „***“ № 5, вх. В, ет. 8, ап. 23, с която срещу ЗАСТРАХОВАТЕЛНА КОМПАНИЯ „ЛЕВ ИНС“ АД гр. София, бул. „***“ № 67а, ЕИК *** е предявен иск за сумата от 50 000.00 лв., представляваща обезщетение за неимуществени вреди, виновно причинени при пътно-транспортно произшествие 10.03.2021 г. от водач на лек автомобил марка „СИТРОЕН“, модел „БЕРЛИНГО“ с рег. № ***, застрахован по риска „Гражданска отговорност“ при ЗАСТРАХОВАТЕЛНА КОМПАНИЯ „ЛЕВ ИНС“ АД гр. София, ведно със законната лихва, считано от 07.06.2021 г. (датата на уведомяване на с извънсъдебна претенция) до окончателното ѝ изплащане, както и със законната лихва, считано от 28.06.2021 г. (датата на изтичане на 15-дневния срок по чл. 497, ал. 1, т. 1 КЗ) до окончателното ѝ изплащане, претендиран на основание чл. 432, ал. 1 КЗ във вр. с чл. 45 във вр. с чл. 52 ЗЗД.

Ответникът ЗАСТРАХОВАТЕЛНА КОМПАНИЯ „ЛЕВ ИНС“ АД гр. София Ответникът оспорва исковете по основание и размер, като поддържа искане за отхвърлянето им и присъждане на сторените по делото разноски. Изложени са възражения относно наличието на застрахователно събитие и

относно вида, характера и степента на уврежданията на пострадалия. Инвокирани са твърдения за наличие на съпричиняване от страна на пострадалия в размер на 50 %, както и за прекомерност на размерите на претендираните застрахователни обезщетения.

ДОБРИЧКИЯТ ОКРЪЖЕН СЪД, като прецени доказателствата по делото и доводите на страните, приема за установена следната **ФАКТИЧЕСКА ОБСТАНОВКА**:

С влязло в законна сила на 14.10.2021 г. Определение № 197/14.10.2021 г. по НОХД № 1142/2021 г. по описа на Районен съд – Добрич (имащо последиците на влязла в сила присъда съгласно чл. 383, ал. 1 НПК) е одобрено постигнатото между Районна прокуратура – Добрич и обвиняемия С. И. М. споразумение за решаване на наказателното производство по досъдебното производство № 166/2021 г. по описа на Първо РУ-ОДМВР-Добрич, по силата на което обвиняемият С. И. М. се признава за виновен в това, че на 10.03.2021 г. в гр. Добрич, по ул. „Отец Паисий“ в посока бул. „Добруджа“, на около 30.00 м. от кръгово кръстовище, при управление на моторно превозно средство – лек автомобил марка „СИТРОЕН“, модел „БЕРЛИНГО“ с рег. № ***, нарушил правилата за движение по пътищата – чл. 20, ал. 2, изр. 2 ЗДвП и чл. 119, ал. 1 ЗДвП, като не намалил скоростта и не спрял, за да пропусне преминаващата пешеходка и по непредпазливост причинил на И. С. И. средна телесна повреда, изразяваща се в счупване на три съседни ребрени дъги вдясно VI-VII-VIII, обусловило трайно затруднение движението на снагата за период от около 2-3 месеца, като деянието било извършено на пешеходна пътека, поради което и на основание чл. 343, ал. 3, предл. последно, б. „а“, предл. второ във вр. с ал. 1, б. „б“, предл. второ във вр. с чл. 342, ал. 1 във вр. с чл. 55, ал. 1 , т. 1 НК, му е определил наказание лишаване от свобода за срок от пет месеца, изпълнението на което на основание чл. 66, ал. 1 НК е отложено за срок от три и пет години.

Видно от заключението на вещото лице по съдебно-автотехническата експертиза инж. Е. Ж., възприето от Съда като обективно и компетентно, на 10.03.2021 г., около 10.50 ч. по ул. „Отец Паисий“ в посока бул. „Добруджа“, се движел лек автомобил марка „СИТРОЕН“, модел „БЕРЛИНГО“ с рег. № ***, управляван от С. И. М.. Водачът пътувал сам в лекия автомобил. Призшествието станало в светлата част на денонощието, в условията на

валеж, облачно, у с добра метеорологична видимост, на прав участък от платното за движение. Пътната настилка била асфалтова, мокра, износена, без неравности, повреди и следи от ремонт, хоризонтална в района на произшествието. Наближавайки мястото на произшествието, водачът на лекия автомобил намаля скоростта на движение поради близост с пешеходната пътека, като от лявата му страна автомобилите спрели, зад да пропуснат пресичащи пешеходци. Непосредствено преди произшествието лекият автомобил се движел със скорост около 19.42 км/ч., при която скорост на движение опасната зона за спиране е имала дължина около 8.45 м. В същото време, когато лекият автомобил се намирал на разстояние около 33.00 м. преди мястото на удара, отляво надясно спрямо посоката му на движение, пешеходецът И. С. И. предприела пресичане на пешеходната пътека. Достигайки средата на пешеходната пътека, И. се отклонява леко в ляво, продължавайки движението си косо спрямо първоначалната си траектория. В резултат на взаимното пресичане на траекториите на движение на лекия автомобил и на пешеходеца е настъпил удар между тях, като първоначалното съприкосновение е в дясната част на тялото на пешеходеца с предната част на автомобила в областта на десен фар. Според експертното мнение на вещото лице, пешеходецът И. е имала възможност да възприеме лекия автомобил, който се е намирал на разстояние 34.80 м. от нея. Съобразно заключението на съдебномедицинска експертиза на д-р Д. Д., в резултат на удара пешеходецът И. претърпява средно телесно увреждане – счупване на три съседни ребрени дъги, довело до затруднение на движението на снагата за период от около две до три месеца. Травматичното увреждане води до значителни интензивни и силни болки и страдания, които в хода на лечението се преодоляват с мощни обезболяващи медикаменти. Силно затруднено е било самообслужването в оздравителния период. Вещото лице е установило, че пострадалата страда и от хронична венозна недостатъчност, хипертонична болест трети стадий умерена степен, анемия и заболяване на щитовидната жлеза, както и стара – над десетгодишна травма – счупване на лява бедрена кост. Съпътстващите заболявания нямат отношение към настъпилите травматични увреждания по време на претърпяното пътно-транспортно произшествие.

Пострадалата е откарана по спешност в МБАЛ-ДОБРИЧ АД, като е хоспитализирана в Хирургическо отделение на болницата за периода 10.03.2021 г. – 13.03.2021 г.

Според експертното мнение на вещите лица по комплексната съдебнопсихиатрическа и психологическа експертиза д-р Т. С. и д-р ***, налице са данни за преживяна от пострадалата смесено тревожно-депресивна реакция, като установеното органично тревожно разстройство не е пряка последица от претърпения инцидент.

Събраните по делото гласни доказателствата чрез разпита на свидетеля по делото – *** (съжител на ищцата), чиито показания с оглед установената връзка с ищцата следва да се преценяват на основание чл. 172 ГПК с оглед на всички други данни по делото, като се има предвид възможната му заинтересуваност, кредитирани от Съда изцяло като преки и непосредствени, депозиращи непротиворечиво и убедително, установяват, че пострадалата изпитвала и продължава да изпитва болки и страдания, свързани с причинените ѝ при произшествието травми, по време на възстановителния процес е била в невъзможност да се самообслужва, поради което е разчитала на помощ от членовете на своето семейство.

Безспорно установено е по делото, че към датата на пътно-транспортното произшествие – 10.03.2021 г. е налице валидно застрахователно правоотношение, по силата на което е застрахована отговорността на водачите на лек автомобил марка „СИТРОЕН“, модел „БЕРЛИНГО“ с рег. № *** по риска „Гражданска отговорност“ при ЗАСТРАХОВАТЕЛНА КОМПАНИЯ „ЛЕВ ИНС“ АД гр. София, по силата на застрахователна полица № BG/22/120001579194, валидна от 10.06.2020 г. до 09.06.2021 г.

Пострадалата е предявила застрахователна претенция към застрахователя, получена от последния на 07.06.2021 г., по повод на която е образувана щета, по която застрахователят не е отговорил в законоустановения срок.

При така установената фактическа обстановка се налагат следните **ПРАВНИ ИЗВОДИ:**

I. По допустимостта на иска:

Предмет на делото е търговски спор по см. на чл. 365, т. 1 ГПК, свързан прекия иск на третото увредено лице срещу застрахователя по застраховка “гражданска отговорност” по чл. 432, ал. 1 КЗ.

Договорът за застраховка е от категорията на сделките, посочени в чл.

1, ал. 1, т. 6 ТЗ, т. н. „абсолютни търговски сделки”, чийто търговски характер произтича от изричната норма на чл. 286, ал. 2 ТЗ, а не е обусловен от търговското качество на лицето, което я сключва и от връзката с упражняването от него занятие.

С оглед правилата за родовата подсъдност (чл. 104, т. 4 ГПК) и за местната подсъдност (чл. 115, ал. 2 ГПК), действащи към датата на предявяване на искове, делото е подсъдно на Окръжен съд - Добрич като първа инстанция.

Налице са процесуалните предпоставки относно надлежното упражняване на правото на иск.

Ищецът е спазил процедурата по чл. 380 КЗ.

Искът е **ДОПУСТИМ** и следва да се разгледа по същество.

II. По основателността на иска:

С договора за застраховка “гражданска отговорност”, застрахователят се задължава да покрие в границите на определената в застрахователния договор сума отговорността на застрахования за причинените от него на трети лица имуществени и неимуществени вреди, които са в пряк и непосредствен резултат от застрахователното събитие – арг. чл. 429, ал. 1 КЗ.

Член 477 КЗ установява задължително застраховане срещу гражданска отговорност на собствениците, ползвателите, държателите и всички лица, които извършват фактически действия по управлението или ползването на моторното превозно средство на законно основание.

По силата на този вид задължителната застраховка “гражданска отговорност”, застрахователят покрива отговорността на застрахованите физически и юридически лица за причинените от тях на трети лица имуществени и неимуществени вреди, свързани с притежаването и/или използването на моторни превозни средства, за които застрахованите отговарят съгласно българското законодателство или законодателството на държавата, в която е настъпила вредата – чл. 477, ал. 1 КЗ.

Член 432 КЗ урежда т. н. пряк иск на увреденото лице срещу застрахователя по застраховка “гражданска отговорност”.

Прякото право по своето съдържание е имуществено притезателно право.

Основанието за неговото възникване е както съществуваща застраховка „гражданска отговорност“, така и гражданската отговорност на застрахования.

С изпълнението от страна на застрахователя се погасява не само прякото право, но и правото, с което увреденият разполага по силата на деликтното правоотношение със застрахования.

Прякото право се намира в определено съотношение и взаимодействие както с правото на увредения срещу граждански отговорното лице, така и с правото на застрахования по силата на застрахователния договор. То възниква едновременно с правото на деликтното обезщетение и е функционално обусловено от него. Прякото право не може да се породи, ако третото лице няма притезание, основащо се на гражданската отговорност на застрахования. Прякото право и правото на деликтно обезщетение съществуват успоредно и се намират в съотношение на алтернативност, а не на кумулативност или субсидиарност – ТР–1–2015–ОСТК.

Отговорността на застрахователя в хипотезата на чл. 432, ал. 1 КЗ при застраховка „гражданска отговорност“ е функционално обусловена от отговорността на прекия причинител на застрахователното събитие – ТР–2–2012–ОСТК.

Фактическият състав на отговорността на застрахователя за обезщетяване на причинените от застрахованото лице вреди от деликт включва следните елементи: 1. Наличие на валидно застрахователно правоотношение по застраховка „гражданска отговорност“ на автомобилистите, възникнало между застрахования и застрахователя; 2. Настъпване на застрахователно събитие, осъществено в срока на действие на застрахователния договор, виновно причинено от водача на застрахованото МПС; 3. Материално-правна легитимация на лицето, претендиращо застрахователно обезщетение, 4. Претърпени неимуществени вреди от лицата, претендиращи обезщетение.

В разглеждания случай са налице предпоставките на чл. 432, ал. 1 КЗ за ангажиране пряката отговорност на застрахователя за заплащане на обезщетение за причинените на ищца неимуществени вреди, настъпили в резултат на пътно–транспортно произшествие на 10.03.2021 г., за което вината е на водача на МПС С. И. М., чиято гражданска отговорност е

застрахована при застрахователя по силата на договор за задължителна застраховка „гражданска отговорност“, обективиран в застрахователна полица, със срок на валидност, включващ датата на пътно-транспортното произшествие.

Водачът на МПС при нарушение на правилата за движение по пътищата (чл. 20, ал. 2, изр. 2 ЗДвП и чл. 119, ал. 1 ЗДвП) - по непредпазливост е причинил средна телесна повреда на И. С. И..

Противоправното поведение на водача на МПС е в пряка връзка с причинената на пострадалата средна телесна повреда.

С оглед изложените съображения се налага извода, че деянието на водача на МПС осъществява фактическия състав на непозволеното увреждане по смисъла на чл. 45 ЗЗД. Същият, в качеството си на делинквент и на основание чл. 45 ЗЗД отговаря за всички настъпили от деянието вреди, които са в пряка и непосредствена последица от него.

Деликтната отговорност на застрахованото лице обуславя отговорността на застрахователя.

Не се оспорва наличието на валиден договор за застраховка „гражданска отговорност“ през периода, в който е реализирано пътно-транспортното произшествие.

Предвид обхвата на застрахователното покритие, регламентиран в чл. 477, ал. 1 КЗ, застрахователят обезщетява всички вреди, за които отговаря застрахованото лице на основание чл. 45 ЗЗД – чл. 429, ал. 1, т. 1 КЗ.

Отговорността на застрахователя съобразно договора за задължителна застраховка „гражданска отговорност“ е за репарация на претърпените от ищеца неимуществени вреди. По силата на застрахователния договор ответникът, в качеството си на застраховател се е задължил да покрие в границите на определената в договора застрахователна сума отговорността на застрахования за причинените от него на трети лица имуществени и неимуществени вреди.

Общото правило, което допуска обезщетяване на неимуществени вреди се съдържа в чл. 52 ЗЗД.

В исторически аспект генезисът на вземането за обезщетяване на неимуществените вреди се съдържа в римскоправния институт *iniuria*, чиято

същност се свежда до обезщетяване на неимуществените вреди от незаконно деяние, изразяващи се в накърняване на честта, достойнството и доброто име на увредения.

В епохата на гражданските кодификации (XVIII в. – XIX в.) се оформят два основни модела за обезщетяване на неимуществените вреди, условно наречени „френски“ и „немски“. Френската уредба се основава на т.н. „генерална клауза“ за присъждане на обезщетение за вредите от непозволено увреждане, като предвижда, че всяко човешко действие, което причинява вреда другиму, поражда задължение за делинквента да плати обезщетение за причинените имуществени и неимуществени вреди – арг. от чл. 1382 от Френския Граждански кодекс.

Германския Граждански законник възприема концепцията за обезщетяване на неимуществените вреди само в изрично посочените от закона случаи – параграф 253 във вр. с параграф 847 от първоначалната редакция на ГГЗ, параграф 253, ал. 1 ГГК, ред. 2002 г. Този подход е характерен за законодателствата на страните от германския правен кръг – параграф 1325 от Австрийския ГЗ, чл. 47 от Швейцарския федерален облигационен кодекс, чл. 2059 от Италианския граждански кодекс от 1942 г.

Английското право се придържа към резервиран подход, като обособява отделни категории неимуществени вреди и поставя отделни изисквания към тях.

В България развитието на вземането за обезщетяване на неимуществени вреди е повлияно от френския правен модел – чл. 56 и чл. 57 ЗЗД (отм.) възпроизвеждат правилата на чл. 1382 и чл. 1383 ФГК и по този начин реципират генералната клауза за обезщетяване на вредите от непозволено увреждане. (В периода 1892-1908 е имало колебания в съставите на ВКС дали съдът може да присъжда обезщетение за неимуществени вреди при деликт, като част от наказателните състави са отричали тази възможност, а гражданските са я приемали, н с тълкувателно определение № 8/13.01.1909 г., ДВ, бр. 29 от 08.02.1910 г. ОС на ВКС слага край на спора, като приема, че „според чл. 56 ЗЗД може да се присъжда обезщетение и за морални вреди, причинени от деликт“). Този подход дава израз на идеята за правна защита срещу накърняването на всеки признат правнозначим интерес, без оглед на неговия характер – имуществен или неимуществен, както и независимо от

наказателноправната квалификация на деянието. В този период в доктрината и в практиката се оформят два възгледа за обезщетяване на неимуществените вреди и функцията на присъжданото от съда обезщетение в полза на увреденото лице – компенсационна или наказателна, повлияни от законодателните промени в Закона за углавното съдопроизводство и в Наказателния закон през 1922 г., 1934 г. и 1935, възприели по същество разрешенията на германското право за обезщетение на неимуществените вреди в изрично предвидените от закона случаи.

Законът за задълженията и договорите от 01.01.1951 г. с разпоредбата на чл. 45 ЗЗД потвърждава принадлежността на българското облигационно право към френския модел на „генералната клауза“ при уредбата на непозволеното увреждане, а чл. 52 ЗЗД логично го допълва, предоставяйки правото на съда да определи обезщетението за неимуществени вреди по справедливост.

По думите на френския цивилист Rene Savatier „неимуществените вреди са всяко човешко страдание, което не води до имуществени вреди“.

Неимуществените вреди се изразяват в засягане на защитими права, което засягане няма парична оценка – ТР – 4 – 2012 - ОСГТК.

Неимуществените вреди са неоценими в пари последици от засягането на защитени права и интереси. Делението на имуществени – неимуществени вреди не е приложимо към засегнатите блага, а към произтеклите от засягането последици.

Неимуществените вреди могат да възникнат от накърняването на всяка правнозащитено благо, независимо дали то е обект на абсолютни субективни права (като правото на живот (чл. 28 КРБ), правото на телесна неприкосновеност (чл. 29 КРБ), правото на свобода и равноправно третиране по достойнство и права (чл. 6, ал. 1 КРБ), правото на недискриминация (чл. 6, ал. 2 КРБ), правото на неприкосновеност на личния живот и ненамеса в него (чл. 32, ал. 1, изречение първо КРБ), правото на чест, достойнство, добро име (чл. 32, ал. 1, изречение второ КРБ), правото на лична свобода (чл. 30 КРБ), правото на изображение и глас (чл. 32, ал. 2 КРБ), свобода и тайна на кореспонденцията (чл. 34 КРБ), свобода на съвестта, на мисълта и избор на вероизповедание (чл. 37, ал. 1 КРБ), правото на изразяване на мнение (чл. 39 КРБ), правото да се търси, получава и разпространява

информация (чл. 41 КРБ), правото на свободно сдружаване (чл. 44 КРБ), правото на събрания и манифестации (чл. 43 КРБ), правото на име на физическо лице (чл. 12 ЗГР), правото на фирма (чл. 7 ТЗ), доброто търговско име и доверието към предлаганите стоки (чл. 30 ЗЗК), използването на чужда търговска фирма (чл. 29 ЗЗК), разгласяването на търговска тайна (чл. 8 ЗЗТТ), нарушаване на неимуществените авторски право (чл. 15 ЗАПСП)) или на относителни права (напр. породени от договор – ТР – 4 – 2012 -ОСГТК, засягане на имуществени права върху обекти на интелектуалната собственост по ЗАПСП, ЗПРПМ, ЗМГО, в редица хипотези на нелоялната конкуренция по чл. 29 – 37 ЗЗК) или пък на представлява фактическо отношение, което не е обект на правно регулиране, но интересът на личността, който се удовлетворява чрез него, е защитен от действащия правопорядък - арг. от чл. 56, изречение първо КРБ (напр. в рамките на фактическо съпружеско съжителство между две лица, при трайно отглеждане на неосиновено дете – храненик).

Друго деление на неимуществените вреди е свързано с т.н. **„морален патримониум“** (общност на всички нематериални блага, които нямат комерсиална стойност), който се състои от две части – в едната попадат неимуществените вреди, свързани с емоционалния живот на засегнатото лице (**„афективната част на моралния патримониум“**), а другата част – онези вреди, които засягат достойнството на пострадалия в обществото (**„социалната част на моралния патримониум“**).

Първият вид неимуществени вреди са резултат от засягане на блага, свързани с вътрешния мир и психични преживявания на лицето, като накърняване на чувството на привързаност, скръб и болка при загубата на близък, вторият вид – от засягане на т. н. „блага на обозначение“, свързани с външния свят и отношенията на лицето с него накърняване на честта, доброто име, репутацията, свободата на религиозно убеждение и пр.

Юридическият критерий за квалификацията на вредата като неимуществена и отграничаването ѝ от имуществените вреди е само дали последиците от засягането на благата имат паричен еквивалент в гражданския оборот - вж. **Калайджиев, А.** Облигационно право. Обща част. С. 2020, с. 366.

Съдебната практика ограничава неимуществените вреди главно до три

групи случаи – физически болки и страдания от телесни увреждания; болки и страдания, причинени от смърт на близък роднина или съпруг, както и на лице, което се е намирало в трайна и дълбока емоционална връзка - ТР-1–2018-ОСНГТК; страдания от неизпълнено обещание за брак – р. 32–1969–ОСГК.

В литературата е аргументирано виждането, че неимуществените вреди са широк кръг и обхващат последиците от засягането както на блага, които са предмет на субективни права (права на свободно развитие на личността, права върху телесния и духовния интегритет, право на чест, право на име, право на фирма, право на личен живот, право на изображение, права върху предмети на т.н. индустриална собственост и други), така и на блага, които не са предмет на права - вж. **Калайджиев, А.** цит. съч., 366 – 367.

Неимуществените са неоценими в пари последици от засягането на защитени права и интереси, а делението на имуществени и неимуществени вреди е приложимо към произтеклите от засягането последици.

Неимуществената вреда е необратима и непоправима.

Неимуществените вреди са неизмерими в паричен еквивалент и затова следващото се за тях парично обезщетение се определя от съда по справедливост – чл. 52 ЗЗД.

Паричното обезщетение, макар и несъвършено, е единственото възможно средство и най-подходящата форма за зачитане претърпяването на тези вреди и за компенсиране на засегнатото лице. Въпреки невъзможността неимуществените вреди да бъдат поправени, българското право придава на паричното плащане към пострадалия компенсаторна функция. Функцията, която се придава на присъдената парична сума е да възстанови психичното равновесие на личността и да му даде възможност да компенсира отрицателните емоции. Парите се разглеждат като сурогат на неприятните емоции, които лицето е принудено да преживее. Целта на обезщетението е чрез тези средства увреденият да получи облекчение след преживяното, да неутрализира отрицателните си емоции, да оздрави психиката си, да постигне усещане за удовлетворение и справедливост. Функцията на обезщетението е именно в това да възстанови чувството на засегнатото лице за справедливост, но не чрез възмездие и репресия, а чрез зачитане на факта и последиците от стореното противоправно деяние.

Размерът на обезщетението се определя от Съда по справедливост.

Понятието „справедливост“ по смисъла на чл. 52 ЗЗД не е абстрактна категория.

При прилагането на критерия на справедливостта следва да се отчитат въведените още от Аристотел (384 г. пр. н. е. – 322 г. пр. н. е.) в книга пета на „Никомахова етика“ (300 г. пр. н.е.) принципи на „възстановителна справедливост“ (лат. *iustitia correctiva*), изискваща състоянието на един човек да бъде възстановено след настъпването на една неправда в състоянието, което е съществувало преди тази неправда; и на „разпределителна справедливост“ (лат. *iustitia distributiva*), която изисква лицата в едно и също положение да търпят еднакви последици от състоянието, в което се намират, т. е. еднакво третиране на еднаквите случаи, действат паралелно – еднаквите по вид и степен вреди да намират еднаква компенсация, която да отговаря на действително преживените страдания.

Справедливостта като метод за решаване на въпроса за обезщетяване на неимуществените вреди включва и следните задължения към Съда: 1. Да отчете наличието на особени обстоятелства (принцип на специфичност на преценката на Съда); 2. Да прецени цялата конкретна обстановка на случая (принцип на цялостност на преценката на съда); 3. Да третира еднаквите случаи по един и същ начин (принцип на равно третиране при преценката на съда); 4. Да формулира своето вътрешно убеждение отчетливо – по начин, който прави възможно подлагането му на обективен контрол, и обосновано – по начин, който го прави убедително и за останалите членове на обществото (принцип на обоснованост на преценката Съда).

Справедливостта като критерий за определяне паричния еквивалент на неимуществените вреди се извежда от преценката на конкретните обстоятелства, които носят обективни характеристики – степен и характер на увреждането, начин и обстоятелства, при които увреждането е настъпило, продължителност и интензитет на търпимите болки и страдания, възраст на увредения, неговото обществено и социално положение, промяната в живота на пострадалия, физическите и психологическите последици за увредения и други фактори.

Неимуществените вреди, настъпили от непозволено увреждане, съществуват обективно.

В българската правна система, основана на върховенството на правото (арг. от чл. 4, ал. 1 КРБ), Съдът е компетентен да разрешава спора по справедливост само в случаите, в които е изрично овластен от законова норма да приложи своето справедливо усмотрение. Чрез справедливостта не се създават нови правни норми, а само се достига в процеса на правоприлагане до конкретното правило за поведение, с оглед на което да се реши в предвидените от закона случаи даден правен спор при отчитане на конкретните обстоятелства. Разпоредбата на чл. 51 ЗЗД е плод на този законодателен подход, при който справедливостта е привлечена като правно-технически критерий при правоприлагането. Поради особеното им естество неимуществените вреди не се поддават на репарирание, тъй като неимуществените последици от виновното противоправно поведение не могат да получат точен паричен израз, нито могат да бъдат премахнати чрез получаване на парична обезвреда от увредения. Затова при тях паричното обезщетение е предназначено главно да възмезди и удовлетвори увреденото лице за негативните нематериални последици, понесени от него вследствие на увреждането. С оглед на тези съображения законодателят допуска присъждането на парично обезщетение за неимуществени вреди, като овластява и задължава съда да определи конкретния размер на обезвредата по справедливост с оглед степента на засягане на правозащитените блага и интереси на личността и на конкретните обстоятелства при извършването на нарушението по свое усмотрение, но в рамките на принципа на върховенството на правото.

Обезщетението за неимуществени вреди има само компенсаторна функция, тъй като то има за цел да репарира в относително пълен обем болките, страданията, и други нематериални последици, възникнали от противоправното деяние.

Причиняването на средна телесна повреда при пътно – транспортно произшествие, представляващо деликт по смисъла на чл. 45 ЗЗД, поражда право на обезщетение в полза на засегнатото лице за неимуществени вреди.

От събраните по делото доказателства се установява, че в резултат на инцидента, ищцата е преживяла остра стресова реакция, довела до разстройство на адаптацията ѝ към нейния социален живот.

В процесния казус, ответникът е invoкирал възражение по чл. 51, ал 2

ЗЗД за съпричиняване а вредите от страна на пострадалото лице.

Съпричиняването на вредите е сложен юридически факт, който включва следните елементи: 1. Деликт, извършен от лице, различно от увредения, което да обосновава неговата гражданска отговорност, 2. Наличие на пряка причинна връзка между вредите и поведението на пострадалия, 3. Неделимост на вредата и 4. Поведение на пострадалия, което е в противоречие с грижата на добрия стопанин - вж. **Калайджиев, А.** Цит. съч. 397 - 401.

Деликтната отговорност, съгласно чл. 51, ал. 1 ЗЗД, обхваща всички вреди – имуществени и неимуществени, които са настъпили в правната сфера на увреденото лице като пряка и непосредствена последица от виновното и противоправно поведение на деликвента.

Когато вредите се намират в причинно – следствена връзка и с поведението на самия увреден, чл. 51, ал. 2 ЗЗД предвижда възможност за намаляване на дължимото обезщетение, съразмерно на действията и бездействията, с които пострадалият е допринесъл за увреждането.

Причинно–следствената връзка е обективен факт, поради което приложението на нормата на чл. 51, ал. 2 ЗЗД не е обусловено от субективното отношение на пострадалия към настъпването на деликта и произлезлите от него неблагоприятни последици.

Вината на пострадалия не е елемент от фактическия състав на чл. 51, ал. 2 ЗЗД и с оглед на това способността на увредения да действа разумно и да предвижда евентуалните негативни последици от своите действия и бездействия са правно ирелевантни за института на съпричиняването.

Принос по смисъла на чл. 51, ал. 2 ЗЗД е налице винаги, когато с поведението си пострадалият е създал предпоставки за осъществяването на деликта и за възникване на вредите или е улеснил механизма на увреждането, предизвиквайки по този начин и самите вреди.

Обезщетението за вреди от непозволеното увреждане се намалява, ако и самият пострадал е допринесъл за тяхното настъпване, като се преценява единствено наличието на причинна връзка между поведението му и настъпилия вредоносен резултат – вж. т. 7 на ПП–17 –1963.

Доказателствата по делото не водят до извода за съпричиняване на вредоносния резултат от страна на пострадалия.

В тази връзка, Съдът намира възражението на ответника за наличието на съпричиняване по смисъла на чл. 51, ал. 2 ЗЗД на вредоносния резултат от страна на пострадалия за неоснователно.

Съдът, като взе предвид конкретните обстоятелства при които е настъпило пътно-транспортното произшествие, причинило средна телесна повреда на ищцата, психическите изживявания, изпитани по време на инцидента, негативните за ищцата последици в емоционален и психологически план, нейната възраст, здравословен и психически статус, обществено-икономическа обстановка в страната към датата на настъпване на ПТП, нормативно определените лимити на застрахователните покрития към същия момент, счита, че искът за неимуществени вреди се явява основателен и доказан до размер на сумата от 25 000.00 лв. и следва да се уважи до този размер, като за разликата от присъдения размер от 25 000.00 лв. до претендирания размер от 50 000.00 лв. следва да се отхвърлят.

В хипотезата на пряк иск от увреденото лице срещу застрахователя по застраховка „гражданска отговорност“ в застрахователната сума по чл. 429 КЗ се включва дължимото от застрахования спрямо увреденото лице обезщетение за забава за периода от момента на уведомяване на застрахователя, респ. предявяване на претенцията от увреденото лице пред застрахователя, а не и от момента на увреждането. На основание чл. 493, ал. 1, т. 5 КЗ застрахователят следва да покрие спрямо увреденото лице отговорността на делинквент за дължима лихва за забава от датата на предявяване на претенцията на увреденото лице, а след изтичане на срока по чл. 496, ал. 1 КЗ и при липса на произнасяне и плащане на обезщетение от застрахователя, той дължи законната лихва върху обезщетението за претърпени неимуществени вреди за собствената си забава.

В разглеждания случай пострадалото лице не е представило пред застрахователя банкова сметка в срока по чл. 380, ал. 1 КЗ, поради което и съобразно чл. 380, ал. 3 КЗ застрахователят не дължи лихва от датата на предявяване на застрахователната претенция.

С оглед изложените съображения, обезщетението за неимуществени вреди следва да бъде присъдено със законна лихва, считано от датата на предявяване на иска – 08.09.2021 г., като останалите акцесорни претенции следва да се отхвърлят.

III. Относно разноските по делото:

Съдът, като отчете правната и фактическа сложност на конкретното дело, извършената от процесуалния представител дейност (изготвяне на съдебни книжа,) счита, че следва да присъди на процесуалния представител на ищеца сумата от 500.00 лв. (без включен в цената ДДС, тъй като възнаграждението по чл. 38, ал. 2 ЗА има характер на безвъзмездна доставка, която не е обект на облагане с ДДС – арг. чл. 2, т. 1 ЗДДС), представляваща адвокатско възнаграждение по чл. 38, ал. 2 ЗА.

На основание чл. 78, ал. 3 ГПК на ответника следва да се присъдят адвокатско възнаграждение съобразно отхвърлената част на исковете в размер на 500.00 лв. и разноси в размер на сумата от 500.00 лв.

На основание чл. 78, ал. 6 ГПК ответникът следва да заплати сумата от 1 000.00 лв., представляваща държавна такса.

С оглед изложените съображения, **ДОБРИЧКИЯТ ОКРЪЖЕН СЪД**

РЕШИ:

ОСЪЖДА ЗАСТРАХОВАТЕЛНА КОМПАНИЯ „ЛЕВ ИНС“ АД гр. София, бул. „***“ № 67а, ЕИК *** да заплати на И. С. И. ЕГН ***** с наст. и пост. адрес гр. Добрич, ЖК „***“ № 5, вх. В, ет. 8, ап. 23 сумата от 25 000.00 (двадесет и пет хиляди) лв., представляваща обезщетение за неимуществени вреди, виновно причинени при пътно-транспортно произшествие 10.03.2021 г. от водач на лек автомобил марка „СИТРОЕН“, модел „БЕРЛИНГО“ с рег. № ***, застрахован по риска „Гражданска отговорност“ при ЗАСТРАХОВАТЕЛНА КОМПАНИЯ „ЛЕВ ИНС“ АД гр. София, ведно със законната лихва върху главницата, считано от 08.09.2021 г. (датата на предявяване на иска) до окончателното изплащане на задължението, като **ОТХВЪРЛЯ** иска за разликата от 25 000.00 (двадесет и пет хиляди) до 50 000.00 (петдесет хиляди) лв.

ОТХВЪРЛЯ искането на И. С. И. ЕГН ***** с наст. и пост. адрес гр. Добрич, ЖК „***“ № 5, вх. В, ет. 8, ап. 23 за присъждане на законната лихва, считано от 07.06.2021 г. (датата на уведомяване на с извънсъдебна претенция) до окончателното й изплащане, както и със законната лихва,

считано от 28.06.2021 г. (датата на изтичане на 15-дневния срок по чл. 497, ал. 1, т. 1 КЗ) до окончателното ѝ изплащане.

ОСЪЖДА ЗАСТРАХОВАТЕЛНА КОМПАНИЯ „ЛЕВ ИНС“ АД гр. София, бул. „***“ № 67а, ЕИК *** да заплати на адв. Н. Н. Д., със съд. адрес гр. София, ул. „***“ № 2, четвърти полуетаж,, офис № 4, сумата от 500.00 лв., представляваща адвокатско възнаграждение по чл. 38, ал. 2 ЗА.

ОСЪЖДА И. С. И. ЕГН ***** с наст. и пост. адрес гр. Добрич, ЖК „***“ № 5, вх. В, ет. 8, ап. 23 да заплати на ЗАСТРАХОВАТЕЛНА КОМПАНИЯ „ЛЕВ ИНС“ АД гр. София, бул. „***“ № 67а, ЕИК *** адвокатско възнаграждение в размер на 500.00 лв. и разноси в размер на сумата от 500.00 лв.

ОСЪЖДА ЗАСТРАХОВАТЕЛНА КОМПАНИЯ „ЛЕВ ИНС“ АД гр. София, бул. „***“ № 67а, ЕИК *** да заплати на ОКРЪЖЕН СЪД – ДОБРИЧ сумата от 1 000.00 лв., представляваща държавна такса.

**РЕШЕНИЕТО ПОДЛЕЖИ НА ВЪЗЗИВНО ОБЖАЛВАНЕ ПРЕД
ВАРНЕНСКИЯ АПЕЛАТИВЕН СЪД В ДВУСЕДМИЧЕН СРОК ОТ
ВРЪЧВАНЕТО МУ НА СТРАНИТЕ.**

Съдия при Окръжен съд – Добрич: _____